

кваліфікування форм недобросовісної конкуренції, виходячи з їх класифікації за змістом та спрямованістю неправомірних дій.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30.- Ст.42.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1984. – № 51. – Ст. 164-3;
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003г. // Відомості Верховної Ради України. – 2003 г., № 18-22. – Ст. 217; –Ст. 238; – Ст. 239; Ст. 250.
4. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 21; 2008. – Ст. 24; 2008. – Ст. 25; 2008. – Ст. 26; 2008.
5. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 50. – Ст. 51. – Ст. 52. – Ст. 53. – Ст. 54. – Ст. 55.
6. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – Ст. 473; 2000. – № 4. – Ст. 343; 2002. – № 12-13. – Ст. 92; 2003. – № 10-11. – Ст. 86; 2004. – № 13. – Ст. 181.
7. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р.// Відомості Верховної Ради України.- 2000. -№ 36
8. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1995. -№ 31
9. Основні акти конкурентного законодавства України: Збірка/ Уклали: Завада О.Л., Медведєв А.І., Мельниченко О.І. – К.: Укр ІНТЕІ, 1999.-254с.
10. Валитов С.С. Застосування штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. Збірник наукових праць.- Донецьк. – 2006. – № 1. – С. 92-100.

Тесля Л.В.

*кандидат юридичних наук, викладач,
Одеський національний економічний університет*

КОНЦЕСІЯ ЯК СКЛАДНИК МЕХАНІЗМУ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Згідно ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я визнаються найвищою соціальною цінністю[4]. Наведене положення відтворює зміст концептуальних засад преамбули Загальної декларації прав людини, чим і обумовлюється відповідність приписів Конституції України міжнародним стандартам прав людини. Усі інші соціальні цінності мають бути підпорядковані цінності людини, її життю та здоров'ю. Тому обов'язком держави має бути формування різноманітних умов, необхідних для здійснення цієї норми, зокрема, підвищення якості здоров'я та життя населення. Яким чином забезпечити реалізацію задекларованих положень? Одним із напрямів діяльності держави має бути розвиток туристсько-рекреаційного сектору економіки, забезпечення ефективного природокористування. Адже аналіз функцій рекреаційно-туристичної сфери, серед яких медико-біологічна, соціальна (зайнятість), економічна(конкурентоспроможність), комунікативна, підтверджує першочергове значення розвитку рекреаційно-туристичного сектору. В результаті удосконалення рекреаційних послуг забезпечується

задоволення певних потреб людини (відновлення здоров'я, відпочинок, вільний час та ін.).

Однак, на цьому шляху виникають певні проблеми, а саме, враховуючи дефіцит у господарюючих суб'єктів туристсько-рекреаційної сфери, зокрема, селищних рад, власних коштів і кризового фінансового стану, однією з найбільш реальних можливостей переоснащення матеріально-технічної бази вітчизняної сфери рекреації і туризму, підвищення якості рекреаційних послуг слід визнати концесію як складник механізму ресурсного забезпечення рекреаційно-туристичної сфери.

Згідно із ст. 1 Закону «Про концесії» та ст. 406 ГКУ концесія – надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [5, 6].

Надання рекреантам і туристам ряду відповідних послуг з переліку дозволених видів господарчої діяльності на основі концесії, до яких належать: водопостачання, відведення та очищення стічних вод; надання послуг міським громадським транспортом; збирання та утилізація сміття; надання послуг, пов'язаних з постачанням споживачам тепла; будівництво та експлуатація автомобільних доріг, об'єктів дорожнього господарства, інших дорожніх споруд; будівництво та експлуатація шляхів сполучення; будівництво та експлуатація вантажних і пасажирських портів; будівництво та експлуатація аеропортів, автомобільних доріг; охорона здоров'я; надання телекомунікаційних послуг, у тому числі з використанням телемереж; надання поштових послуг; транспортування та розподіл природного газу; виробництво та (або) транспортування електроенергії; громадське харчування; будівництво жилих будинків; надання послуг у житлово-експлуатаційній сфері; створення комунальних служб паркування автомобілів; будівництво та експлуатація готелів, туристичних комплексів, кемпінгів та інших відповідних об'єктів туристичної індустрії, вимагає від концесіонера вкладення значних інвестицій в об'єкт концесії на визначених договором умовах.

Укладенню договору про передачу комунального підприємства в концесію передують велика підготовча робота, в ході якої мають бути врегульовані основні питання економічного та правового характеру. Специфіка об'єкта управління потребує при укладенні концесійних договорів чіткого визначення обсягу фінансування проекту з міського бюджету, розмір податкових пільг, форми та періодичність звітності концесіонера, показники оцінки діяльності концесіонера, регулювання відносин із споживачами комунальних послуг тощо.

Концесійні відносини мають як позитивні риси так певні недоліки правового регулювання. Що стосується концесіодавця, то маємо наступне: по-перше, оплатне використання об'єкта концесії, що дає змогу поповнити доходну частину місцевого бюджету, покращити якість рекреаційних послуг, привабливість рекреаційної території для туристів та рекреантів. Особливе значення в механізмі концесійних відносин має концесійний платіж, що виконує функцію стимулювання і мобілізації використання матеріально-

технічної бази рекреаційно-туристичного об'єкта. Таким чином, основна частина коштів з місцевого бюджету буде мати інше цільове призначення, що, дасть змогу направити їх на виконання важливих програм соціально-економічного розвитку території. Таке інвестування забезпечує концесіонеру отримання певних прибутків від експлуатації об'єкта концесії, що пов'язано з його суспільним значенням [1, с. 18].

Однак, треба застережити, що існують фактори, які перешкоджають розвитку концесійних відносин, а саме, низький рівень життя, наявність пільгових абонентів, відсутність твердих гарантій стабільності бізнесу, втрата контролю місцевими органами за зростанням тарифів, зростання вартості послуг, використання комунального підприємства чиновниками в якості гаманця, недостатня інформаційно-нормативна база інвестування, проведення конкурсу на об'єкт концесії навіть при наявності одного претендента [2].

Міжнародний та національний досвід вказує на той факт, що неврегульованість та суперечливість у цих питаннях призводить до корупційних дій та корупційних схем. В такому випадку гроші не надходять до місцевого бюджету, а потрапляють до кішень державних чиновників.

Як приклад адаптації рекреаційно-туристичної сфери до концесійних відносин можемо навести укладений концесійний договір між селищною радою одного з курортів Одеської області, що розташований на березі Чорного моря, та ТОВ, згідно якого селищна рада надала концесіонеру право здійснювати управління (експлуатацію) об'єкта концесії з метою задоволення громадських потреб у сфері водовідведення за умови сплати концесійних платежів. Таким чином, концесіодавець – в нашому випадку селищна рада, за договором щомісяця мала отримувати 5000 гривень, за 10 років – 600000 гривень. А концесіодавець втрачав би (мав відшкодувати) 20000 гривень за поліпшення майна. Тобто це вже значна підтримка для формування селищного бюджету рекреаційної території.

Якщо взяти до уваги Затоківську селищну раду (також курорт, розташований на березі Чорного моря, Одеська область Білгород-Дністровський район), яка кожного року затверджує дотації житлово-комунальному господарству більш ніж як 500 тис. гривень, економічно доцільніше було б використовувати концесійні відносини у рекреаційно-туристичному сервісі в інтересах сталого розвитку сфери рекреації та туризму. Згідно Закону «Про концесії» виключно рішенням селищної ради визначається перелік сфер господарської діяльності на підставі концесійних відносин на об'єкти права комунальної власності. Це положення розповсюджується не менш як на 15-17% об'єктів рекреаційно-туристичної сфери, що знаходяться у комунальній власності.

Пріоритети в реалізації концесійних угод в Європі, наприклад, у Франції розподіляються наступним чином: водопостачання – 75% концесії, 25% – місцеві органи влади, утилізація мусора – 50%=50%, також місцевий транспорт, дороги та ін. На даний час в багатьох країнах світу концесії є однією з форм господарювання (США, Великобританія, Німеччина, Італія, Австралія, Канада, Чилі, Японія, Болівія, Філіппіни, Мозамбік, Кенія, Угорщина, Польща) [3].

Розвиток туристично-рекреаційної індустрії повинен ґрунтуватися на механізмах господарювання, які в умовах вільної конкуренції забезпечать насичення ринка високоякісними послугами. Але для прозорості реалізації Закону України «Про концесії», недопущення корупційних дій треба вдосконалювати державно-приватне партнерство, забезпечувати пріоритет

соціальних та правових аспектів при укладанні договорів, поліпшувати бізнес-клімат і інвестування, внести певні зміни до нормативно-правових актів у сфері концесійних відносин.

Список використаних джерел:

1. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. Посібник. – К.:Юридична думка, 2005. – 568 с.
2. Кареліна О.Ю. Концесія як один із шляхів інвестування житлово-комунального господарства // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, 2010, вип.17 //www.kntu.kr.ua
3. Пілігрим Г.С. Правове регулювання розвитку концесійних відносин в Україні і за кордоном (порівняльно-правове дослідження) //www.hozpravo.com.ua.
4. Конституція України від 28.06.1996 //www.rada.gov.ua
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-1У //www.rada.gov.ua.
6. Закон України «Про концесії» від 16 липня 1999 року № 997-XIV//www.rada.gov.ua.

Харчук Р.С.

нотаріус,

Київський міський нотаріальний округ

ПРИЙНЯТТЯ ЕКСТРАОРДИНАРНИХ АКТИВ (EXECUTIVE ORDERS): ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Прийняття будь-якого нормативно-правового акту органом влади кожної цивілізованої держави відбувається у визначеному спеціальним законом порядку, а також, в межах повноважень відповідного нормотворця. При цьому, якщо законодавчі акти повноважні приймати законодавці, якими, як правило, виступають парламенти, то підзаконні – органами виконавчої та судової влади. Однак, у більшості держав світу передбачаються винятки, коли органи державної влади, що (прямо чи опосередковано) віднесені до виконавчої гілки влади, можуть приймати акти, що мають силу закону – екстраординарні акти (приміром, в ст. 165 Конституції Португалії [1] закріплено правило, відповідно до якого право приймати законодавчі акти має лише законодавець (Асамблея Республіки), однак, таке може мати місце і в процесі нормотворчості уряду, коли на таке дає згоду парламент у формі спеціального закону, яким визначається: об'єкт, мета та строк дії делегованих повноважень).

Більш того, регламентація екстраординарних нормотворчих повноважень органів виконавчої влади, як показує практика, на сьогодні вже виходять за межі національного рівня: приміром, Єврокомісія компетентна приймати нормативно-правові акти, що за своєю природою схожі на законодавчі акти. Така практика також підтверджена Судом ЄС в цілій серії рішень з цих питань, головним чином у справах N C-240/90 від 27 жовтня 1992 року [2], N C-296/93 та C-307/93 від 29 лютого 1996 року [3]. В Цих справах Суд, зокрема, визнав, що Рада, шляхом делегування компетенції, наділяє Комісію необхідною регламентарною владою.

Загалом, аналізуючи зарубіжну практику екстраординарної нормотворчості, можна дійти до висновку, що приймати executive orders можуть такі органи влади: